

DECIZIE

12 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadî, Oleg Sternioală

Dumitru Mardari, Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, Dumitru Lupan și reprezentantul acestuia, avocatul Boris Malachi,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Dumitru Lupan împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, intervenient accesoriu Comitetul Sindical al Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” cu privire la încasarea salariului restant, obligarea de a calcula și achita suma indexării salariului restant și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Dumitru Lupan, casată hotărârea Judecătoriei Botanica municipiul Chișinău din 26 noiembrie 2015 și emisă o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 13 februarie 2015, Dumitru Lupan a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS CA „Air Moldova” cu privire la recalcularea și achitarea salariului restant.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, prin contractul individual de muncă nr. 352 din 06 mai 2008 a fost angajat în funcție de inginer proiecție civilă, securitate antiincendiară, protecția mediului în cadrul ÎS CA „Air Moldova”.

Menționează că, prin ordinul nr. 381/p din 21 noiembrie 2012 i-a fost atribuită categoria II de calificare, cu stabilirea salariului lunar în mărime de 4 500 lei, iar începând cu luna iulie 2014, salariul său constituie 4950 lei.

Susține că, la data de 27 noiembrie 2014, s-a adresat către angajator cu o cerere, prin care a solicitat stabilirea, recalcularea și achitarea salariului, deoarece ultimul nu efectua calcularea salariului în modul corespunzător.

Afirmă că, în cadrul ÎS CA „Air Moldova” retribuirea muncii se efectuează în condițiile Regulamentului privind condițiile de salarizare a angajaților ÎS CA „Air Moldova”, în vigoare din 01 februarie 2012, iar conform Regulamentului menționat, salariul minim pe întreprindere se stabilește în dependență de situația

financiară a întreprinderii, dar nu mai mic decât salariul minim tarifar garantat de stat pentru categoria respectivă de calificare, calculat în modul stabilit de Guvern.

Relevă că, conform tabelului coeficienților tarifari aplicați în funcție de categoria de calificare din Regulamentul enunțat, angajaților cu funcția „Inginer toate specialitățile”, care dețin categoria II de calificare, li se aplică coeficientul 3,50.

Consideră că, conform Regulamentului privind condițiile de salarizare a angajaților ÎS CA „Air Moldova”, salariul său nu a fost calculat corect.

Invocă faptul că, un calcul elementar demonstrează că, el urmează să primească un salariu lunar de 5775 lei, iar în dependență de cuantumul salariului minim pe întreprindere, această sumă poate fi și mai mare, însă nicidecum mai mică.

Mai invocă că, în pofida acestui fapt, el primește un salariu de 4950 lei, salariul fiind stabilit de către angajator începând cu 01 iulie 2014.

Menționează că, el nu a primit răspuns la cererea înaintată.

Solicită obligarea ÎS CA „Air Moldova” de a-i recalcula și achita salariul restant.

La data de 26 noiembrie 2015, Dumitru Lupan a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul său a salariului restant pentru perioada 01 iulie 2012 – 01 octombrie 2015 în mărime de 72900 lei, obligarea pârâtei de a-i calcula și achita suma indexării salariului restant pentru perioada 01 iulie 2012 – 01 octombrie 2015 și încasarea de la pârâtă a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1500 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 26 noiembrie 2015 a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 a fost admis apelul declarat de către Dumitru Lupan, casată integral hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial și au fost încasate de la ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Dumitru Lupan salariul restant pentru perioada 01 iulie 2012 – 01 octombrie 2015 în sumă de 72900 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1500 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 12 mai 2016, ÎS CA „Air Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel.

Menționează că, în anul 2012, prin ordinul directorului general nr. 195/p din 26 iunie 2012, a fost stabilit salariu minim pe întreprindere – 1800 lei, în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 260 din 25 aprilie 2012 privind modificarea Hotărârii Guvernului RM nr. 165 din 09 martie 2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, iar la data de 18 iulie 2014, a fost emis ordinul directorului general nr. 176/p, conform căruia începând cu 01 iulie 2014, salariul minim constituie 1980 lei.

Sușține că, conform contractului individual de muncă nr. 352 din 06 mai 2008, intimatul este angajat în funcția de inginer protecția civilă, securitatea antiincendiară și mediul înconjurător, cu salariul de funcție – 2880 lei.

Afirmă că, la data de 27 iunie 2012, a fost modificat Regulamentul privind condițiile de salarizare a angajaților din 01 februarie 2012 în partea ce ține de aplicarea coeficienților pentru categoria de calificare, modificare aprobată de către directorul general în comun cu comitetul sindical al ÎS CA „Air Moldova”, iar conform acestor modificări și salariului minim pe întreprindere – 1800 lei, funcției și categoriei deținute de intimat i se aplică coeficientul 2,2 – respectiv $1800 \times 2,2 = 3960$.

Relevă că, prin ordinul directorului general al întreprinderii nr. 381/P din 21 noiembrie 2012 lui Dumitru Lupan i s-a atribuit categoria II de calificare, cu stabilirea coeficientului - 2,5, salariul de bază lunar constituind 4500 lei.

Mai relevă că, aplicarea lui Dumitru Lupan a coeficientului de salarizare - 3,5 este eronată, deoarece conform Regulamentului aplicabil la întreprindere, coeficientul maxim prevăzut pentru funcția dată, cu cel mai înalt grad de calificare este 2,7.

Menționează că, instanța de apel eronat a indicat că, intimatului i s-a redus salariul. Acest fapt nu corespunde realității, deoarece nu a fost atestată micșorarea salariului, fiind doar modificată aplicarea coeficienților din cauză că în contractul colectiv de muncă a fost introdus un coeficient suplimentar, special pentru angajații din domeniul transportului aerian – 1,5%.

Sușține că, coeficientul – 3,5 nu poate fi aplicabil intimatului, deoarece așa coeficient nu există pentru funcția deținută, coeficientul maxim fiind de 2,7.

La data de 08 iunie 2016 și 05 septembrie 2016, Dumitru Lupan și reprezentantul acestuia, avocatul Boris Malachi au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii acțiunii și emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la obligarea ÎS CA „Air Moldova” de a calcula și achita suma indexării salariului restant pentru perioada 01 iulie 2012-01 octombrie 2015.

În motivarea recursului au indicat că, nu sunt de acord cu decizia instanței de apel în partea respingerii acțiunii, deoarece instanța de apel a interpretat eronat prevederile art.145 din Codul muncii.

Prin referința depusă la data de 08 iunie 2016 Dumitru Lupan și reprezentantul acestuia, avocatul Boris Malachi au solicitat respingerea recursului declarat de către ÎS CA „Air Moldova” ca fiind inadmisibil.

Prin referința depusă la data de 17 iunie 2016 ÎS CA „Air Moldova” a solicitat respingerea recursului declarat de către Dumitru Lupan și reprezentantul acestuia, avocatul Boris Malachi.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 septembrie 2016 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Dumitru Lupan și reprezentantul acestuia, avocatul Boris Malachi neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de către ÎS CA „Air

Moldova” întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 06 mai 2008, între ÎS CA „Air Moldova” și Dumitru Lupan a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 352, prin care ultimul a fost angajat în calitate de inginer protecția civilă, securitate antiincendiară și protecția mediului, cu un salariu de funcție de 2880 lei.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Dumitru Lupan a solicitat încasarea din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul său a salariului restant pentru perioada 01 iulie 2012 – 01 octombrie 2015 în mărime de 72900 lei, obligarea ÎS CA „Air Moldova” de a-i calcula și achita suma indexării salariului restant pentru perioada 01 iulie 2012 – 01 octombrie 2015 și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1500 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Dumitru Lupan, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis parțial acțiunea și a încasat de la ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul lui Dumitru Lupan salariul restant pentru perioada 01 iulie 2012 – 01 octombrie 2015 în sumă de 72900 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1500 lei, iar în rest a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Conform art. 45 din Codul muncii, contractul individual de muncă este înțelegerea dintre salariat și angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcție, să respecte regulamentul intern al unității, iar angajatorul se obligă să-i asigure condițiile de muncă prevăzute de prezentul cod, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum și să achite la timp și integral salariul.

Conform art. 68 din Codul muncii, contractul individual de muncă nu poate fi modificat decât printr-un acord suplimentar semnat de părți, care se anexează la contract și este parte integrantă a acestuia. Modificare a contractului individual de muncă se consideră orice schimbare ce se referă la: durata contractului; locul de muncă; specificul muncii (condiții grele, vătămătoare și/sau periculoase, introducerea clauzelor specifice conform art.51 etc.); cuantumul retribuirii muncii; regimul de muncă și de odihnă; specialitatea, profesia, calificarea, funcția; caracterul înlesnirilor și modul lor de acordare dacă acestea sunt prevăzute în contract. Cu titlu de excepție, modificarea unilaterală de către angajator a altor clauze ale contractului individual de muncă decât cele specificate

la alin. (2) este posibilă numai în cazurile și în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Conform pct. 4.2.5 din contractul individual de muncă nr. 352 din 06 mai 2008, ÎS CA „Air Moldova” este obligată să efectueze salarizarea salariatului în conformitate cu prevederile actelor întreprinderii.

Din materialele dosarului rezultă că, retribuirea muncii în cadrul ÎS CA „Air Moldova” se efectuează în corespundere cu Regulamentul privind condițiile de salarizare a angajaților din 01 februarie 2012, întocmit în baza Legii salarizării nr.847-XV din 14 februarie 2002 și Hotărârii Guvernului RM nr. 743 din 11 iunie 2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară și aprobat de către directorul general al întreprinderii, precum și de președintele Comitetului sindical.

Astfel, conform Regulamentului menționat, salariul în cadrul ÎS CA „Air Moldova” este format din salariul de bază (salariu tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare.

Salariile de bază ale angajaților întreprinderii se determină în baza salariului minim pe întreprindere și a rețelei tarifare a coeficienților în raport cu gradul de dificultate a muncii și nivelul de calificare a angajatului.

Salariul minim pe întreprindere se stabilește în dependență de situația financiară a întreprinderii, dar nu mai mic decât salariul minim tarifar garantat de stat, pentru categoria respectivă de calificare, calculat în modul stabilit de Guvern. Salariul minim servește drept bază pentru stabilirea salariilor de funcție concrete, urmare aplicării coeficienților corespunzători prevăzuți în tabelul 2 al prezentului Regulament.

Mărimea salariului minim pe întreprindere se stabilește prin ordinul directorului general, coordonat cu președintele comitetului sindical.

Actele cauzei denotă faptul că, prin ordinul directorului general al ÎS CA „Air Moldova” nr. 195/p din 26 iunie 2012 a fost stabilit, începând cu data de 01 iulie 2012, salariul minim pe întreprindere în mărime de 1800 lei, în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 260 din 25 aprilie 2012 privind modificarea Hotărârii Guvernului RM nr. 165 din 9 martie 2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real.

La data de 18 iulie 2014, a fost emis ordinul directorului general al ÎS CA „Air Moldova” nr. 176/p, conform căruia începând cu data de 01 iulie 2014, salariul minim pe întreprindere constituie 1980 lei, în vederea asigurării respectării Hotărârii Guvernului RM nr. 299 din 23 aprilie 2014 privind modificarea Hotărârii Guvernului RM nr. 165 din 09 martie 2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real.

Conform contractului individual de muncă nr. 352 din 06 mai 2008, Dumitru Lupan este angajat în funcția de inginer protecția civilă, securitatea antiincendiară și mediul înconjurător, cu salariul lunar de 2880 lei (format din salariu minim + coeficientul 3,2, coeficient care corespunde categoriei a III-a de calificare, stabilit conform tabelului din capitolul 2 din Regulament, adică $900 \cdot 3,2 = 2880$ lei).

De asemenea, actele cauzei denotă faptul că, la data de 27 iunie 2012, a fost modificat Regulamentul privind condițiile de salarizare a angajaților din 01

februarie 2012 în partea ce ține de aplicarea coeficienților pentru categoria de calificare, modificare aprobată de directorul general în comun cu Comitetul sindical al întreprinderii.

Conform acestor modificări, funcției și categoriei deținute de către Dumitru Lupan i se aplica coeficientul 2,2, respectiv, salariul acestuia constituind 3960 lei (format din salariu minim + coeficientul 2,2, adică $1800 \times 2,2 = 3960$).

Ulterior, conform ordinului directorului general al ÎS CA „Air Moldova” nr. 381/p din 21 noiembrie 2012, lui Dumitru Lupan i-a fost atribuită categoria II de calificare, cu stabilirea coeficientului 2,5, respectiv, salariul lunar constituind 4500 lei.

Prin urmare, indicarea de către Dumitru Lupan a coeficientului 3,5 este eronată și nu corespunde realității, deoarece conform Regulamentului aplicabil la întreprindere, coeficientul maxim prevăzut pentru funcția deținută de către acesta cu cel mai înalt grad de calificare este de 2,7.

La caz, se mai reține că, conform Legii salarizării nr. 847-XV din 14 februarie 2002, coeficienți tarifari constituie elemente ale rețelei tarifare care indică de câte ori salariul tarifar pentru categoria II și cele următoare ale rețelei tarifare este mai mare decât salariul tarifar pentru categoria I de calificare, al cărui coeficient tarifar întotdeauna este egal cu 1,0.

În acest sens, în Anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului RM nr. 743 din 11 iunie 2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară este indicat diapazonul coeficienților de multiplicitate în cuantumul multiplu al salariului tarifar.

Conform pct. 2 din note la Anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului RM enunțată, diferențierea salariilor de funcție ale specialiștilor, conform categoriilor de calificare stabilite, și conducătorilor, conform ierarhiei, se efectuează de către unități de sine stătător, în limitele diapazonului stabilit pentru categoria respectivă de personal. Totodată, salariile de funcție concrete nu pot fi stabilite în mărimi mai mici decât cele calculate pentru categoriile respective de angajați, reieșind din coeficienții de multiplicitate stabiliți pe limita inferioară a diapazonului și cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real.

Conform tabelului din Anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului RM enunțată, diapazonul coeficienților de multiplicare în cazul funcției lui Dumitru Lupan pentru categoria II – 2,00-3,50 și pentru categoria III – 1,90-3,20.

Astfel, se constată că, în cazul recurentului-reclamant, coeficientul de 2,5 se încadrează în limitele prevăzute de actul normativ enunțat, fiind în limitele diapazonului stabilit pentru categoria respectivă.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Dumitru Lupan și reprezentantul acestuia, avocatul Boris Malachi, de a admite recursul declarat de către ÎS CA „Air Moldova”, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Dumitru Lupan și reprezentantul acestuia, avocatul Boris Malachi.

Se admite recursul declarat de către Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 și se menține hotărârea Judecătorei Botanica municipiul Chișinău din 26 noiembrie 2015 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Dumitru Lupan împotriva Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”, intervenient accesoriu Comitetul Sindical al Întreprinderii de Stat Compania Aeriană „Air Moldova” cu privire la încasarea salariului restant, obligarea de a calcula și achita suma indexării salariului restant și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

Dumitru Mardari

Mariana Pitic